

Piotr Milc

Biblioteka Główna
Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie
ORCID: 0000-0002-7529-4176

Biblioteki specjalistyczne — typologia i prawne podstawy działania

Streszczenie: Ustawa o bibliotekach z 1997 r. określa typy bibliotek, jakie mogą istnieć w Polsce. Obok bibliotek publicznych, w dokumencie wymieniono szereg bibliotek specjalistycznych, które swoją działalnością służyć mają określonej grupie użytkowników. Artykuł przedstawia prawne ramy działalności tych bibliotek, a także krótko charakteryzuje funkcje, jakie powinny one spełniać. **Słowa kluczowe:** biblioteki dla specjalnych grup użytkowników, biblioteki fachowe, biblioteki szpitalne, typy bibliotek.

Książka towarzyszy człowiekowi przez całe jego życie. Rodzice czytają swoim dzieciom bajki i baśnie. W szkole oraz na studiach książka jest elementem wspomagającym edukację, w dorosłym życiu może być znakomitą formą rozrywki i oderwania się od problemów codzienności. W jesieni życia książka staje się towarzyszem, który uruchamia pokłady wyobraźni, a także pozwala ciekawie spędzić wolny czas. Według raportu Biblioteki Narodowej¹, opartego na badaniach Głównego Urzędu Statystycznego, w 2016 r. funkcjonowało w Polsce blisko 9600 bibliotek, z czego największą grupę stanowiły biblioteki publiczne (7984 placówki), na drugim miejscu znalazły się biblioteki naukowe (w tym szkół wyższych, 938 placówek), a na trzecim — fachowe (302). Do tych ostatnich zaliczają się wszelkiego rodzaju biblioteki resortowe, branżowe, zakładów pracy, muzeów itp.

Prawne ramy działalności bibliotek

Ustawa o bibliotekach z dnia 27 czerwca 1997 r.² stanowi, że organizatorami bibliotek mogą być ministrowie i kierownicy urzędów centralnych, jednostki samorządu terytorialnego, a także osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej³. Status organizatora określa rolę i przeznaczenie

¹ *Biblioteki w Polsce w 2016 r.*, Raport Biblioteki Narodowej, 2017, <https://www.bn.org.pl/download/document/1518520996.pdf> [dostęp: 2018-10-16].

² Ustawa o bibliotekach z dnia 27 czerwca 1997 r., Dz. U. 1997, Nr 85, poz. 539.

³ Por. art. 8 Ustawy o bibliotekach.

czenie, jakie pełnić powinna biblioteka. W dalszych rozdziałach ustawy dokonany został podział bibliotek, gdzie oprócz bibliotek publicznych, przeznaczonych dla ogółu społeczności, przewidziano również funkcjonowanie bibliotek naukowych oraz szkolnych i pedagogicznych, wspomagających proces nauki i edukacji. Określona została również szczególna grupa placówek: biblioteki fachowe i zakładowe⁴, a także biblioteki dla specjalnych grup użytkowników. Biblioteki fachowe, według ustawodawcy, wspierają realizację zadań zakładów pracy oraz służą potrzebom doskonalenia zawodowego pracowników. Do grupy bibliotek dla użytkowników specjalnych potrzeb zaliczyć można przede wszystkim placówki, których zbiory dostosowane są do różnego rodzaju dysfunkcji — niepełnosprawności narządu wzroku lub słuchu, ograniczonej ruchowości, niedołążności czy wreszcie izolacji społecznej, wynikającej z przepisów prawa. W ustawie podkreślono rolę Centralnej Biblioteki Niewidomych, która zapewnia obsługę biblioteczną osób niewidomych oraz koordynuje działalność pokrewnych bibliotek i instytucji⁵. Ustawodawca przewidział również możliwość prowadzenia bibliotek w placówkach medycznych (w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej), w domach pomocy społecznej, zakładach karnych, poprawczych i schroniskach dla nieletnich, a także w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej i ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych⁶.

Biblioteki dla niewidomych

Rolę centralnej biblioteki dla osób niewidomych i niedowidzących pełni aktualnie Dział Zbiorów dla Niewidomych Głównej Biblioteki Pracy i Zabezpieczenia Społecznego, który w roku 2013 przejął działalność Centralnej Biblioteki Polskiego Związku Niewidomych.

Biblioteka ta jest nadzorowana przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Jej strukturę tworzą dwa działy: Dział Zbiorów Pracy i Zabezpieczenia Społecznego oraz Dział Zbiorów dla Niewidomych⁷. Dział Zbiorów dla Niewidomych gromadzi i udostępnia książki, nuty oraz czasopisma (bieżące i archiwalne) drukowane systemem Braille’a, książki nagrane na kasetach magnetofonowych, płytach (CD-Audio i MP3), płyty z nagraniami muzycznymi, książki w formacie Czytak i standardzie DAISY, książki w plikach tekstowych, syntetyczne MP3 oraz publikacje tyflogiczne, przeznaczone dla osób z deficytami wzroku.

Warto tu wspomnieć, że działalność bibliotek dla osób niewidomych uregulowana została również w prawie pocztowym⁸. Przesyłka nadana przez osobę niewidomą lub ociemniałą, zaadresowana do biblioteki bądź organizacji

⁴ Por. art. 23–24 Ustawy o bibliotekach.

⁵ Por. art. 25 Ustawy o bibliotekach.

⁶ Por. art. 26 ust. 1 Ustawy o bibliotekach.

⁷ *Informacje o GBPizS — O bibliotece*, 2018, <http://www.gbpizs.gov.pl/index.php/info-o-gbpizs/prawo-panstwowe> [dostęp: 2018-10-16].

⁸ Ustawa z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe, Dz. U. 2012, poz. 1529.

osób niewidomych lub ociemniałych, jest zwolniona od opłaty za usługę pocztową dla przesyłki pocztowej niebędącej przesyłką najszybszej kategorii⁹. Takie samo zwolnienie stosuje się w wypadku przesyłek adresowanych do osoby niewidomej lub ociemniałej i nadanych przez bibliotekę lub organizację osób niewidomych lub ociemniałych bądź organizację, której celem statutowym jest działanie na rzecz osób niewidomych lub ociemniałych¹⁰.

Biblioteki resortu obronności

Działalność bibliotek resortu obronności reguluje Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 5 marca 2013 r. w sprawie sposobu organizacji obsługi bibliotecznej w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej oraz sposobu współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi¹¹, a także Decyzja Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie resortowej sieci bibliotecznej¹². Paragraf 4 Rozporządzenia precyzuje, że „biblioteki wojskowe tworzy się w celu zapewnienia obsługi bibliotecznej żołnierzom, pracownikom wojska, emerytom i rencistom wojskowym oraz ich rodzinom”¹³. Do ich powoływania uprawniony jest dowódca, szef, komendant, dyrektor jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Obrony Narodowej¹⁴. Punkt drugi cytowanego dokumentu stanowi, że sieć biblioteczna tworzona jest w celu pełniejszego dostosowania organizacji i funkcji bibliotek wojskowych do rosnących wymogów w zakresie nauki, kształcenia, wychowania, działalności naukowo-badawczej, procesów dydaktycznych oraz upowszechniania wiedzy obronnej w społeczeństwie¹⁵. Wśród bibliotek resortowych wyróżnić można biblioteki naukowe, fachowe i oświatowe. Do bibliotek naukowych zaliczane są: Centralna Biblioteka Wojskowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie, biblioteki akademii wojskowych i wyższych szkół oficerskich oraz biblioteki wojskowych instytutów badawczych. Do zadań Centralnej Biblioteki Wojskowej należy m.in.: gromadzenie, opracowywanie, udostępnianie i wieczyste przechowywanie polskiego piśmiennictwa wojskowego; prowadzenie działalności naukowo-badawczej w zakresie nauk o bezpieczeństwie i nauk o obronności, bibliotekarstwa i informacji naukowej, działalności konferencyjnej, wystawienniczej i wydawniczej; dystrybucja w resorcie obrony narodowej jawnych publikacji naukowych uzyskiwanych z NATO RTO (Organizacja NATO do spraw Badań

⁹ Por. art. 26 ust. 1 Ustawy Prawo pocztowe.

¹⁰ Por. art. 26 ust. 2 Ustawy Prawo pocztowe.

¹¹ Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 5 marca 2013 r. w sprawie sposobu organizacji obsługi bibliotecznej w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej oraz sposobu współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi, Dz. U. 2013, poz. 340.

¹² Decyzja Nr 209/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie resortowej sieci bibliotecznej, Dz.Urz.MON.2011.13.175 z dnia 15 lipca 2011 r.

¹³ Paragraf 4 Rozporządzenia MON.

¹⁴ Por. paragraf 2 Rozporządzenia MON.

¹⁵ Por. pkt 2 Decyzji MON.

i Technologii), EDA (Europejska Agencja Obrony) i innych organizacji międzynarodowych. Resortowe biblioteki fachowe służą potrzebom wynikającym z wykonywania przez użytkowników zadań służbowych, ich szkolenia oraz doskonalenia zawodowego.

Resortowa biblioteka oświatowa jest powołana w celu rozwijania i zaspokajania potrzeb czytelniczych użytkowników, zapewnienia literatury niezbędnej do wykonywania zadań służbowych i szkoleniowych, a także współdziałania w upowszechnianiu wiedzy i kultury.

Do bibliotek oświatowych zalicza się biblioteki klubów: Dowództwa Wojsk Lądowych, Dowództwa Sił Powietrznych, Dowództwa Marynarki Wojennej, Dowództwa Wojsk Specjalnych, Dowództwa Operacyjnego Sił Zbrojnych, Dowództwa Garnizonu Warszawa, Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, Komendy Głównej Żandarmerii Wojskowej; biblioteki klubów dywizyjnych, brygadowych, pułkowych, batalionowych; biblioteki klubów uczelnianych, centrów i ośrodków szkolenia specjalistycznego; a także samodzielne (poza strukturami klubów) biblioteki podległe szefom oddziałów, wydziałów i sekcji wychowawczych.

W służbach i jednostkach podległych Ministrowi właściwemu do Spraw Wewnętrznych i Administracji również mogą być prowadzone biblioteki. Ich organizacja i funkcjonowanie regulowana jest zapisami Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 sierpnia 2012 r. w sprawie sposobu organizacji obsługi bibliotecznej w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych oraz sposobu współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi¹⁶.

Biblioteki w placówkach nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji

Wśród jednostek nadzorowanych przez resort Spraw Wewnętrznych własną sieć biblioteczną posiada Straż Graniczna. Organizacja sieci jest regulowana Decyzją nr 101 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 2 czerwca 2017 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji bibliotecznej straży granicznej¹⁷. Mowa w niej o zadaniach, organizacji oraz zasadach działania bibliotek Straży Granicznej¹⁸. Instrukcja przewiduje istnienie bibliotek, które funkcjonują w strukturach komórek organizacyjnych ośrodków szkolenia Straży Granicznej oraz punktów bibliotecznych, funkcjonujących w strukturach komórek organizacyjnych oddziałów Straży Granicznej. W bibliotekach tej formacji gromadzone są zasoby biblioteczne z przedmiotów szkolenia Straży Granicznej, a także z innych dziedzin wiedzy i nauki, w zależności od potrzeb jednostki organizacyjnej¹⁹.

¹⁶ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 sierpnia 2012 r. w sprawie sposobu organizacji obsługi bibliotecznej w jednostkach organizacyjnych podległych ministrowi spraw wewnętrznych oraz sposobu współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi, Dz. U. 2012, poz. 984.

¹⁷ Decyzja Nr 101 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 2 czerwca 2017 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji bibliotecznej Straży Granicznej, Dz.Urz.KGSG.2017.33 z dnia 2 czerwca 2017 r.

¹⁸ Por. paragraf 1 Decyzji KG SG.

¹⁹ Por. paragraf 18 Decyzji KG SG.

Wśród innych bibliotek służb mundurowych wymienić można Centralną Bibliotekę Policyjną, która funkcjonuje w strukturach Centrum Szkolenia Policji w Legionowie²⁰. Zbiory tej biblioteki tworzą głównie publikacje na temat bezpieczeństwa i porządku publicznego, kryminalistyki i kryminologii, prawa i medycyny sądowej.

Biblioteki w placówkach leczniczych i opiekuńczych

Paragraf 1 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 grudnia 2012 r. w sprawie sposobu organizacji obsługi bibliotecznej w podmiotach leczniczych oraz sposobu współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi²¹ precyzuje, że „obsługę biblioteczną pacjentów podmiotu leczniczego wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, z wyłączeniem podmiotu leczniczego wykonującego działalność leczniczą wyłącznie w zakresie świadczeń zdrowotnych udzielanych z zamiarem zakończenia ich udzielania w okresie nieprzekraczającym 24 godzin, zwanego dalej «podmiotem leczniczym», realizuje: biblioteka utworzona przez podmiot leczniczy lub punkt biblioteczny takiej biblioteki albo filia lub punkt biblioteczny biblioteki publicznej, na podstawie porozumienia zawartego przez podmiot leczniczy z tą biblioteką”²². Z bibliotek tego typu mogą korzystać również pracownicy zakładów leczniczych. W sposób szczególny potraktowano osoby przebywające na oddziałach zakaźnych. Rozporządzenie nakazuje, aby organizator wydzielił specjalną kolekcję księgozbioru, przeznaczoną dla tych pacjentów i dostępną na wydzielonym oddziale. Z tak wyodrębnionych materiałów mogą korzystać wyłącznie pacjenci odbywający leczenie. Prawodawca zadbał również o to, aby lokale biblioteczne były dostępne dla osób mających trudności z poruszaniem się, a w szczególnych przypadkach materiały biblioteczne mogły być dostarczane do miejsca hospitalizacji.

Książka może być również znakomitym towarzyszem dla osób w podeszłym wieku, szczególnie tych, którzy jesień życia spędzają w domach pomocy społecznej i placówkach opiekuńczo-leczniczych. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 listopada 2012 r. w sprawie sposobu organizacji obsługi bibliotecznej w domach pomocy społecznej oraz sposobu współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi²³ wskazuje, że „obsługa biblioteczna w domach pomocy społecznej może być organizowana w formie

²⁰ Centralna Biblioteka Policyjna, 2018, <http://www.csp.edu.pl/csp/biblioteka/o-bibliotece/151,O-Bibliotece.html> [dostęp: 2018-10-16].

²¹ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 5 grudnia 2012 r. w sprawie sposobu organizacji obsługi bibliotecznej w podmiotach leczniczych oraz sposobu współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi, Dz. U. 2012, poz. 1406.

²² Paragraf 1 Rozporządzenia Ministra Zdrowia.

²³ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 listopada 2012 r. w sprawie sposobu organizacji obsługi bibliotecznej w domach pomocy społecznej oraz sposobu współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi, Dz. U. 2012, poz. 1291.

biblioteki, filii lub punktu bibliotecznego, zwanych dalej «placówką biblioteczną», w zależności od warunków istniejących w domach pomocy społecznej oraz potrzeb jego mieszkańców”²⁴. Organizatorem takiej placówki bibliotecznej jest dyrektor domu pomocy społecznej.

Biblioteki w zakładach karnych i aresztach śledczych

Obcowanie z książką może być również jedną z metod resocjalizacji, stąd też placówki biblioteczne pojawiają się w zakładach karnych i ośrodkach izolacji społecznej. Wiodącą rolę w zakresie gromadzenia i opracowania materiałów z zakresu kryminologii, działalności penitencjarnej, więziennictwa, a także psychologii społecznej pełni Centralna Biblioteka Więziennictwa, działająca przy Centralnym Ośrodku Szkolenia Służby Więziennej w Kaliszu²⁵. Należy jednak pamiętać, że biblioteki więzienne nie są sobie wzajemnie podporządkowane (organizacyjnie lub merytorycznie) i nie tworzą sieci.

Działalność i organizację placówek bibliotecznych w zakładach odosobnienia regulują przepisy Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 2012 r. w sprawie sposobu organizacji obsługi bibliotecznej w zakładach karnych, poprawczych i schroniskach dla nieletnich oraz sposobu współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi²⁶. Stanowi ono, że w zakładzie karnym, poprawczym i schronisku dla nieletnich organizuje się i prowadzi bibliotekę dla skazanych, tymczasowo aresztowanych oraz nieletnich umieszczonych w zakładzie poprawczym i schronisku dla nieletnich, a także dla pracowników zakładu oraz pracowników i funkcjonariuszy Służby Więziennej²⁷. Obsługa biblioteczna może być zorganizowana w dwojaki sposób: albo poprzez bibliotekę wchodzącą w skład jednostki organizacyjnej, albo poprzez współpracę biblioteki publicznej z funkcjonującą jednostką. Organizatorem biblioteki jest dyrektor odpowiedniego zakładu karnego, na terenie którego placówka ma działać²⁸. Rozporządzenie precyzuje również charakter księgozbioru, który powinien się znaleźć w tego typu bibliotece. Wyróżnić tutaj można: księgozbiór ogólny – przeznaczony dla wszystkich użytkowników; księgozbiór podręczny – stanowiący księgozbiór czytelnicy (o ile została ona utworzona w bibliotece), przeznaczony dla wszystkich użytkowników; fachowy – przeznaczony wyłącznie dla pracowników zakładu (w przypadku biblioteki w zakładzie poprawczym i schronisku dla nieletnich), pracowników i funkcjonariuszy Służby Więziennej (w przypadku biblioteki w zakładzie karnym). W miarę potrzeby, w bibliotece zakładu można tak-

²⁴ Paragraf 2 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

²⁵ Por. *Regulamin Centralnej Biblioteki Wojskowej*, 2018, <https://biblioteka.cossw.pl/index.php> [dostęp: 2018-10-16].

²⁶ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 2012 r. w sprawie sposobu organizacji obsługi bibliotecznej w zakładach karnych, poprawczych i schroniskach dla nieletnich oraz sposobu współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi, Dz. U. 2012, poz. 1238.

²⁷ Por. par. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości.

²⁸ Por. par. 3–4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości.

że stworzyć zbiory dokumentów audiowizualnych i elektronicznych dopuszczonych do publicznego odtwarzania²⁹. W zależności od organizacji zakładu mogą być również tworzone punkty biblioteczne w szpitalnych oddziałach więziennych, oraz terapeutycznych.

Biblioteki innego rodzaju

Oprócz wymienionych powyżej bibliotek, funkcjonują również biblioteki zakładowe. Ich księgozbiór jest ściśle powiązany z rodzajem prowadzonej działalności, a w skład zbiorów często wchodzi tytuły czasopism branżowych, które są prenumerowane na potrzeby załogi i kadry zarządzającej. Wśród zbiorów bibliotek zakładowych znajduje się wiele dokumentów wytworzonych na potrzeby danego zakładu, instrukcje metodyczne, publikacje wewnętrzne, akty prawne i organizacyjne wydane przez kierujących zakładem. Oprócz literatury fachowej w takich placówkach znaleźć można także beletrystykę, czy innego rodzaju literaturę służącą zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych pracowników, a także ich rodzin³⁰. Za organizację i działalność takich bibliotek odpowiadają kierujący danym zakładem pracy. Podobnie jak i inne biblioteki wyżej wymienione nie są placówkami samoistnymi. Biorąc pod uwagę bieżącą sytuację gospodarczą i rozdrobnienie na rynku przedsiębiorców, założyć można, że tego typu biblioteki należą już do przeszłości, a ich liczba będzie systematycznie maleć.

Jeszcze inną grupą bibliotek są biblioteki parafialne i kościelne. Działają one zwykle z oddolnych inicjatyw, prowadzone przez miłośników i bibliofilów. Ich księgozbiór jest zbliżony do uniwersalnego ze szczególnym uwzględnieniem literatury religijnej.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2016 r. funkcjonowało 376 bibliotek w zakładach pracy, posiadających łącznie ponad 6000 woluminów, w zakładach karnych i aresztach śledczych — 165 bibliotek i punktów bibliotecznych (filii), w których zgromadzono ponad 1 568 000 woluminów. Raport Biblioteki Narodowej³¹ podaje także, za informacją z Ministerstwa Obrony Narodowej, liczbę 115 bibliotek oświatowych wojskowych, w których dostępne dla czytelników było około 2 500 000 woluminów. Poza klasyfikacją pozostają biblioteki kościelne, ale z danych jakie udało się uzyskać Bibliotece Narodowej (za 2011 rok) wynika, że funkcjonuje ich blisko 1500.

Biblioteki fachowe, specjalistyczne, zakładowe i dla specjalnych grup użytkowników stanowią cenne uzupełnienie na mapie księżnic krajowych. Choć one same z mocy ustawy nie wchodzi w skład ogólnokrajowej sieci bibliotecznej, to jednak znajdują swoich użytkowników, a w niektórych przypadkach są nawet jedyną szansą dla czytelników do obcowania z książką.

²⁹ Por. par. 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości.

³⁰ Por. art. 24 ust. 2 Ustawy o bibliotekach.

³¹ *Biblioteki w Polsce w 2016 r.*, Raport Biblioteki Narodowej, 2017, <https://www.bn.org.pl/download/document/1518520996.pdf> [dostęp: 2018-10-16].

Bibliografia

- Ciechorski Jan, *Ustawa o bibliotekach. Komentarz*, Warszawa 2012.
- Golat Rafał, *Aspekty prawne działalności bibliotek*, Warszawa 2016.
- Kozakiewicz Wanda, *Czytelnictwo chorych*, Warszawa 1968.
- Romańska Anna, Sitarska Anna, *Specjalizacja zbiorów bibliotecznych. Zagadnienia metodyczne*, Warszawa 1984.
- Żmigrodzki Zbigniew (red.), *Bibliotekarstwo*, Warszawa 1998.

Akty prawne

- Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach, Dz. U. 1997, Nr 85, poz. 539.
- Ustawa z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe, Dz. U. 2012, poz. 1529.
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 sierpnia 2012 r. w sprawie sposobu organizacji obsługi bibliotecznej w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych oraz sposobu współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi, Dz. U. 2012, poz. 984.
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 2012 r. w sprawie sposobu organizacji obsługi bibliotecznej w zakładach karnych, poprawczych i schroniskach dla nieletnich oraz sposobu współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi, Dz. U. 2012, poz. 1238.
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 listopada 2012 r. w sprawie sposobu organizacji obsługi bibliotecznej w domach pomocy społecznej oraz sposobu współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi, Dz. U. 2012, poz. 1291.
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 5 grudnia 2012 r. w sprawie sposobu organizacji obsługi bibliotecznej w podmiotach leczniczych oraz sposobu współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi, Dz. U. 2012, poz. 1406.
- Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 5 marca 2013 r. w sprawie sposobu organizacji obsługi bibliotecznej w jednostkach organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej oraz sposobu współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi, Dz. U. 2013, poz. 340.
- Decyzja Nr 209/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie resortowej sieci bibliotecznej, Dz.Urz.MON.2011.13.175 z dnia 15 lipca 2011 r.
- Decyzja Nr 101 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 2 czerwca 2017 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji bibliotecznej Straży Granicznej, Dz.Urz.KGSG.2017.33 z dnia 2 czerwca 2017 r.

Specialist libraries: typology and legal framework

Abstract: The 1997 Act on Libraries describes types of libraries that may exist in Poland. In addition to the most popular — public libraries, a number of specialist libraries are mentioned, which serve a specific group of users with their activities. The article presents the legal framework for the activities of these libraries and briefly characterizes the functions they should perform. **Keywords:** libraries for special user groups, professional libraries, hospital libraries, types of libraries.